Перехід до ринкової економіки потребує від підприємства підвищення ефективності виробництва, конкурентоздатності продукції і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, активізації підприємництва і т.п. Важлива роль у реалізації цієї задачі приділяється аналізу господарської діяльності підприємств. З його допомогою виробляються стратегія і тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється контроль за їхнім виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів і робітників. Собівартість продукції є одним з найбільш багатогранних показників господарської діяльності підприємств.

Слід зауважити, що з різних причин на практиці немає повної відповідності між справжніми витратами на виробництво та собівартістю продукції. Так, наприклад, до собівартості включаються витрати на оплату часу працівникам, які залучаються для виконання державних або громадських обов'язків, якщо ці обов'язки виконуються в робочий час; оплата працівникам-донорам днів обстеження, здавання крові та відпочинку та ін. Разом з тим до собівартості не входять загальногосподарські (адміністративні) витрати та витрати на збут продукції (робіт, послуг).

Склад витрат, які входять до собівартості, не є незмінним, він може з тих чи інших практичних міркувань змінюватись. Та за всіх умов собівартість має найповніше відображати витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). Для оперативного управління собівартістю в цеху, на виробничих ділянках проводять групування відхилень від норм і зміни норм за місцями виникнення, причинами й винуватцями. Якщо оперативно не аналізувати фактори формування собівартості і не приймати відповідні заходи, то результати ретроспективного аналізу собівартості продукції за даними місячної (квартальної) звітності не відображатимуть реальних змін витрат на виробництво. Аналіз собівартості продукції спрямований на виявлення можливостей підвищення ефективності використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів у процесі виробництва, постачання і збуту продукції.

УДК 339.33.67

ОСТАПЕНКО В.П., ***СТРИГУЛЬ Л.С.,*** к.е.н., доц.

СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

В умовах сучасної фінансово-економічної кризи великим підприємствам необхідно здійснювати комплекс заходів щодо удосконалення їхньої діяльності для підтримки конкурентоспроможності на ринку та підвищення прибутковості. Основним напрямком покращання становища підприємства та підтримки його в конкурентоспроможному стані є здійснення внутрішнього аудиту, основним завданням якого є виявлення відхилень в діяльності підприємства та розробка рекомендацій щодо їх усунення. Саме цьому є актуальним питання доцільності завдань проведення внутрішнього аудиту на підприємстві.

Проблему розглянуто в працях як вітчизняних, так і зарубіжних економістів, зокрема: Сподарик В., Каменська Т., Петренко С., Макеєва О., Шишкин В. Ю. та інших вчених.

Внутрішній аудит являє собою вид незалежної діяльності, який проводиться на окремому підприємстві з метою встановлення фактичного стану справ суб’єкта господарювання і пошуку ефективних рішень існуючих проблем [1]. Органи управління підприємством користуються послугами внутрішніх аудиторів як додатковим ресурсом, що дасть їм змогу здійснювати функції управління підприємством. Виходячи з цього, можна визначити основні завдання внутрішнього аудиту в сучасних умовах [2]:

1. оцінка відповідності існуючим правилам і процедурам;
2. оцінка ефективності елементів системи внутрішнього контролю;
3. сприяння керівництву підприємства в удосконаленні бізнес-процесів;
4. допомога менеджменту в реалізації прийнятної стратегії бізнесу.

На нашу думку, для суттєвого покращення аудиторських послуг відповідні працівники мають проявляти максимальну ініціативу і зацікавленість процесом через висловлення пропозицій щодо вибору об’єктів перевірок, методів та строків проведення аудиту як планового, так і позапланового.

Існують як переваги так і недоліки впровадження постійно діючої аудиторської служби на підприємстві.

Переваги:

1. внутрішній аудит – це ефективна система контролю за господарською діяльністю суб’єкта господарювання;
2. сприяє покращенню якості зовнішніх аудиторських перевірок;
3. внутрішнім аудиторам потрібно прикласти менше часу і зусиль для виявлення наявних відхилень;

4. внутрішній аудит зазвичай краще забезпечує потребу підприємства у попередньому, поточному і наступному контролі, тоді як зовнішній аудит в основному базується на перевірці готових звітних даних.

Недоліки:

1. не в достатній мірі виконується принцип незалежності аудитора;
2. існує можливість побудови помилкового уявлення зовнішніх аудиторів про фінансовий стан підприємства на основі ознайомлення із звітами внутрішніх аудиторів;
3. зовнішні аудитори можуть з легкістю вказати на прорахунки не лише рядових працівників, але й керівника підприємства. Поради зовнішніх аудиторів базуються на багаторазовому спостереженні за діяльністю інших підприємств галузі;
4. одноразові аудиторські послуги зі сторони коштують дешевше, ніж постійний контроль з боку внутрішніх аудиторських служб.

Прийняття рішення про створення внутрішньої аудиторської служби на підприємстві покладається на власника та найвище керівництво компанії. Проведення внутрішнього аудиту допомагає встановити достовірність інформації, відображеної у звітності, виявити наявні відхилення облікових даних від фактичних, що сприяє покращенню ефективності процесів аналізу, прогнозування і планування, а, отже, й роботи підприємства в цілому [3]

На даний момент можна визначити наступні основні завдання вдосконалення внутрішніх аудиторських служб в Україні:

1. створення професії «внутрішній аудитор» і розвиток відповідного інституту;
2. формування зацікавленості та необхідності розвитку даної професії як на рівні держави, так і на рівні підприємств різних галузей;
3. розробка та вдосконалення нормативно-правового регулювання аудиту;
4. формування організаційної структури служб внутрішнього аудиту;
5. розробка організаційно-технологічних схем та процедур проведення внутрішнього аудиту;
6. вдосконалення методології проведення внутрішнього аудиту;
7. здійснення професійної підготовки фахівців з внутрішнього аудиту тощо.

ВИСНОВКИ

Внутрішні аудитори виконують основне завдання - допомагають керівництву підприємства досягти визначених цілей, розширити можливості підприємства, вдосконалити його операційні процеси та знизити ризики у

процесі виконання аудиторських завдань із надання гарантій і консультаційних послуг.

Література: 1. *Шишкин В. Ю.* Аудит и финансовый контроль [Текст] / Шишкин В. Ю. // Главбух. – 2008. –№3. – С. 17-24. **2.** *Каменська Т.* Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління /Каменська Т. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №7. – С. 40–43. **3.** *Сподарик В.* Внутрішній аудит: проблеми, методика та організація / В. Сподарик //Економічний аналіз. – 2010. – №6. – С. 503-505.

УДК 339.56

ПРИГАРІН Д.О., ШЕВЧЕНКО М.М., к.е.н., доц.

ПОБУДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ ЗЕД ПІДПРИЄМСТА

У даній публікації, розкрито основні принципи побудови організаційних структур управління ЗЕД підприємства. Виділено фактори, що визначають організаційну структуру управління, також розглянуто основні типи. Однією з важливих функцій управління ЗЕД підприємства є побудова ефективної організаційної структури. Це актуалізує більш глибоке дослідження принципів та факторів побудови організаційних структур управління ЗЕД підприємства.

В економічній літературі на сьогодні досить глибоко досліджено типи та принципи побудови організаційних структур управління в цілому на підприємствах. Цим питанням присвячено роботи таких науковців як С.С.Чехотін, О.А. Єрманський, П.А. Попов, Е.Ф. Размирович, О.А.Бугуцький, С.І.Дорогунцов, Є.Г. Панченко та ін. Але в той же час особливостям організаційних структур управління ЗЕД в літературі відведено значно менше уваги. Тому метою дослідження в даній роботі стало висвітлення принципів та підходів до побудови організаційних структур управління ЗЕД підприємства.

Ухвалюючи рішення про вихід на зарубіжні ринки, керівництво фірмою усвідомлює переваги і ризики, які таїть в собі зовнішньоекономічна діяльність, і здійснює програму заходів спеціальної підготовки, яка включає зокрема й побудову організаційної структури управління ЗЕД підприємства, адже ефективність здійснення ЗЕД на рівні підприємства значною мірою залежить саме від розробленої ринкової стратегії і адекватної до умов роботи структури управління.

На етапах підготовки, підписання і виконання основних контрактів підприємства, що беруть участь в зовнішньоекономічній діяльності, укладають значну кількість допоміжних контрактів з консультаційними фірмами, рекламними